

Л. Мамонцевіч
Зброю довести
до Вірменського
міст
19.06.2023 Тарас

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ЕТНОПОЛІТИКИ ТА СВОБОДИ СОВІСТІ

вул. Прорізна, 15, м. Київ, 01001; info@dess.gov.ua; (044) 232-59-59; код ЄДРПОУ 43571959

Чернігівська районна рада Чернігівської області

вул. Шевченка, буд. 48,
м. Чернігів, 14027

Відповідно до листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 06.01.2023 № 421/0/2-23 Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) спільно з Міністерством юстиції України, Міністерством культури та інформаційної політики України, Чернігівською обласною державною адміністрацією (військовою адміністрацією) розглянула Звернення депутатів Чернігівської районної ради Чернігівської області до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, голів місцевих державних адміністрацій щодо негайної заборони в Україні Української православної церкви (МП), її структурних підрозділів і залежних від неї організацій, підтримане рішенням Чернігівської районної ради Чернігівської області від 01.12.2022, та повідомляє про таке.

Згідно з частинами першою та другою статті 35 Конституції України кожен має право на свободу світогляду і віросповідання.

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

В абзацах другому і третьому підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 грудня 2022 р. № 4-р/2022 зазначено, що Конституція України та міжнародні стандарти у сфері свободи релігії захищають право мати, приймати та полишати релігію (*forum internum*), а також право сповідувати релігію як індивідуально, так і колективно (*forum externum*).

Внутрішній аспект права на свободу світогляду і віросповідання (релігії) (*forum internum*) є абсолютним правом, що жодним чином не підлягає обмеженню. Водночас, держава має право обмежити зовнішній аспект права на свободу світогляду і віросповідання (релігії) (*forum externum*).

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC0030400000850F3600C1F1B300

Підписант Войналович Віктор Анатолійович

Дійсний з 03.03.2023 0:00:00 по 02.03.2025 23:59:59

ДЕСС

3010/11-08/23 від 15.06.2023

Вх. № 01-01/278
19 06 2023

Порядок припинення діяльності релігійних організацій визначається частинами першою, третьою статті 16 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі — Закон), згідно з якими діяльність релігійної організації може бути припинено лише за її власним рішенням або за рішенням суду.

Таким чином, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи, у тому числі Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, мають право обмежувати діяльність релігійних організацій на підставах, у межах повноважень і способ, визначений законом, однак не мають права свавільно припиняти (забороняти) діяльність будь-якої з них.

Разом із тим інформуємо, що відповідно до абзацу другого пункту 1 рішення Ради безпеки і оборони України від 01 грудня 2022 р. «Про окремі аспекти діяльності релігійних організацій в Україні і застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеного в дію Указом Президента України від 01 грудня 2022 р. № 820/2022, Кабінетом Міністрів України було подано на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності в Україні релігійних організацій» (реєстр. № 8371 від 19.01.2023). Його метою є створення правових підстав для недопущення діяльності релігійних організацій, які афілійовані з центрами впливу релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться в державі, яка здійснює збройну агресію проти України.

Законопроєктом, зокрема, передбачається внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», що розширюють повноваження ДЕСС. Так, для виявлення підлеглості релігійних організацій центрам впливу в державі-агресорі, ДЕСС забезпечуватиме проведення релігієзнавчої експертизи діяльності релігійних організацій, які можуть мати таку підлеглість, і в разі її виявлення видаватиме обов'язковий до виконання припис про усунення порушень. Якщо релігійна організація у визначений у приписі строк не усуне виявлені правопорушення, ДЕСС матиме право звернутися до суду з позовом про припинення діяльності такої релігійної організації.

Отже, очікується, що з прийняттям проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності в Україні релігійних організацій» будуть створені правові підстави для унеможливлення діяльності в Україні релігійних організацій, керівний центр (управління) яких знаходиться за межами України в державі, яка здійснює збройну агресію проти України.

Також повідомляємо, що 27 грудня 2022 р. Конституційний Суд України ухвалив Рішення № 4-р/2022, яким визнав таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), Закон України від 20 грудня 2018 р. № 2662-VIII «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України».

Звертаємо увагу на те, що відповідно до частини третьої статті 35 Конституції України церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа — від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова. Ці конституційні норми дістали свій розвиток, зокрема, у приписах статей 3 та 5 Закону.

Відповідно до частин другої та третьої статті 3 Закону ніхто не може встановлювати обов'язкових переконань і світогляду. Не допускається будь-яке примушування при визначенні громадянином свого ставлення до релігії, до сповідання або відмови від сповідання релігії, до участі або неучасті в богослужіннях, релігійних обрядах і церемоніях, навчання релігії.

Батьки або особи, які їх замінюють, за взаємною згодою мають право виховувати своїх дітей відповідно до своїх власних переконань та ставлення до релігії.

Частинами третьою — п'ятою статті 5 Закону визначено, що держава захищає права і законні інтереси релігійних організацій; сприяє встановленню відносин взаємної релігійної і світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та їх релігійними організаціями; бере до відома і поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать чинному законодавству.

Держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність релігійних організацій, не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії.

Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом. Встановлення будь-яких переваг або обмежень однієї релігії, віросповідання чи релігійної організації щодо інших не допускається.

Зважаючи на вимоги принципу відокремлення церкви від держави, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи не мають права втручатися в діяльність релігійних громад, у тому числі впливати на рішення членів релігійних громад про зміну їхньої підлеглості у канонічних та організаційних питаннях або свавільно змінювати її. Визначення свого ставлення до релігії — це абсолютне право громадян України, яке не може зазнавати жодних втручань.

Насамкінець просимо взяти до уваги, що ДЕСС не здійснює офіційного тлумачення законодавства, роз'яснення ДЕСС мають інформаційний характер і не встановлюють норм права.

Перший заступник Голови

Віктор ВОЙНАЛОВИЧ